

**KOLLISION
& DELMAN**

HELSINGE 2004

[2004]

OBSERVATIONEN

ANKOMSTEN

Foråret er kommet til Helsingør og Kaptain Ôkay er på vej. Jeg sidder på en bænk på stationen og venter på toget fra Hillerød station. Det er i dag nøjagtig hundrede år siden vi var her sidst – og lige så længe siden, vi sidst så hinanden. Der sidder en ung kvinde ved siden af mig på bænken. Hun venter også. Jeg spørger om hendes navn. Ulla. Jeg sidder sammen med Ulla og venter på toget. Et skilt svinger knirkende i vinden. Westernby. Jeg har sat en ny film i apparatet og er parat til at dokumentere hvert skridt Kaptainen tager gennem byen.

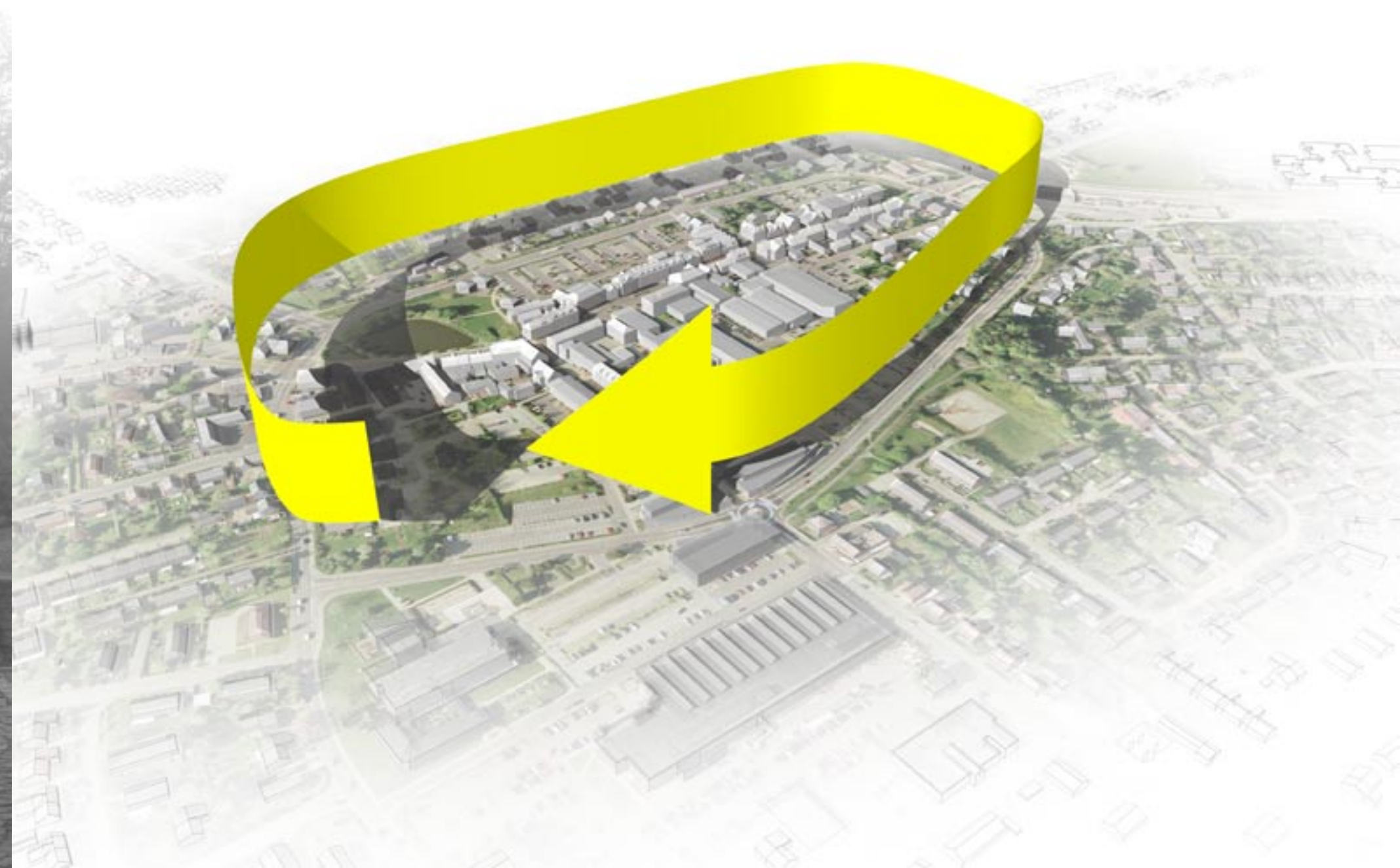
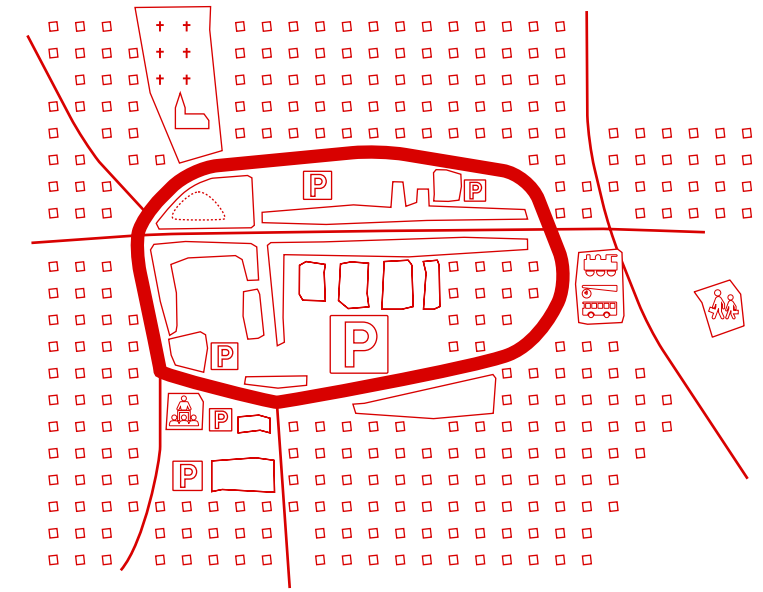
Har netop passeret Duemose. Jeg har set på mine optegnelser fra 1904 og sammenlignet med et luftfoto af byen. Den stjerneformede by fra dengang er nu omkranset af et bånd af asfalt. Jeg talte med Nalstjárn i går aftes. Han venter mig på stationen. Ankomst: 11:09.

BÅNDET

Toget er standset, og Kaptain Ôkay træder ud iført sin karakteristiske sorte jakke. Han ligner sig selv – stadig indbegrebet af den distancerede ener. Vi giver hånd uden et ord. Det er som om vi stiltiende fortsætter en samtale, der aldrig er sluttet. Vi krydser parkeringspladsen foran stationen på vej mod vores første stop på rundturen i Helsingør bymidte. Ulla kommer gående fra stationen sammen med et par veninder. Hun vinker.

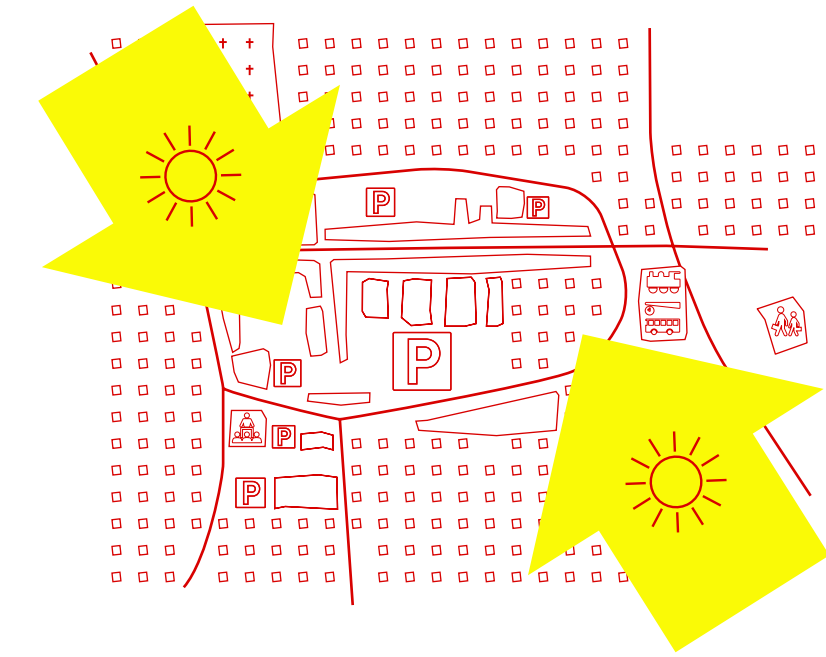
Vi skal krydse vejen for at komme ind. Krydse parkeringspladser, der fylder byens hulrum ud som tykflydende væske. De indfødte rejser ud for at tjene til føden. Turisterne rykker ind. Det kræver plads. Plads til biler. Et bånd der lukker sig. Kliché: Asfaltørken.

SOMMEREN

Vi kommer til en åben plads. En sommerplads i solen for turisterne. Butikker rykker ud på pladsen i kurve, med stanghabitter, skilte, isreklamer, smagsprøver. En varm julilørdag er her et mødested for alle aldre, indfødte, tilflyttere og turister. Kaptainen skridter agoraen af som var den en eksercerplads. Jeg stiller kameraet op og prøver at fange ham i et roligt øjeblik.

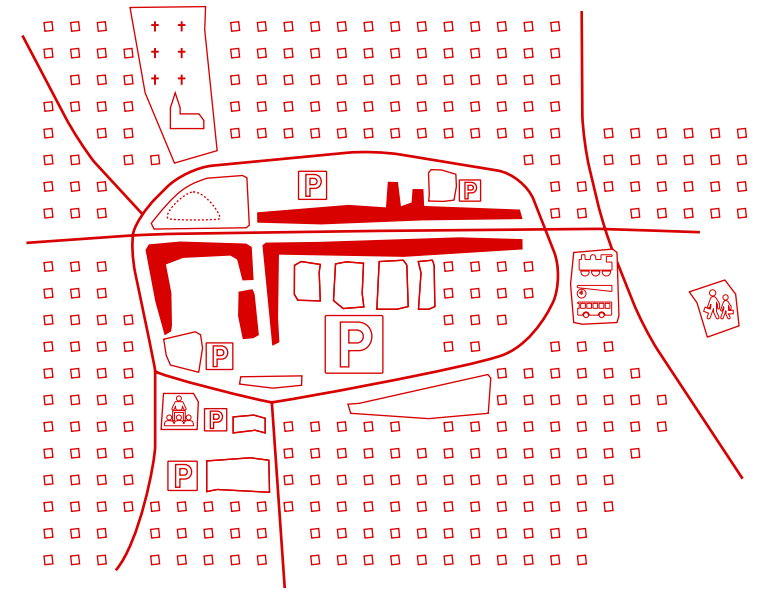
Skolegård eller handelsplads? Man runder pladsen og forlader den igen. Et ensomt træ bryder flisebelægningen. Betonpotter, trækasser, slidt inventar, frønnede brædder under evighedens brændglas. En flok duer pikker madrester i et hjørne. Stemning: Medbragt.

BUTIKKEN

Jeg følger efter Kaptainen ind i en overdækket butiksgade. En smal passage med ovenlys. Gråligfugtig om vinteren, et væksthuis om sommeren. Her vises byens varer frem for alverden. Fra undertøjet til legetøjet. Tøjstativerne knirker i en let brise. En dreng sidder på en automatelefant. "Anders, kom nu!" råber hans mor. Elefanten kører endnu mens moren trækker af med Anders.

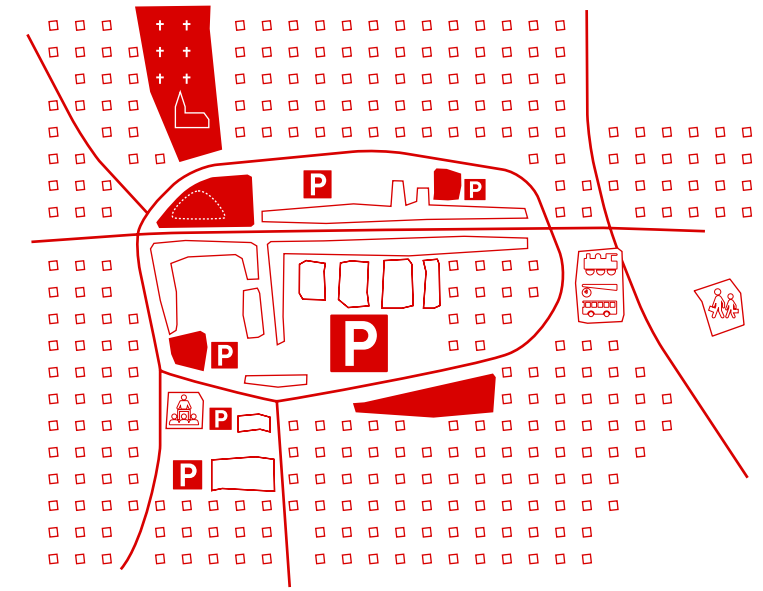
Les Halles Helsingør. Fliserne fortsætter: halvt inde, halvt ude. De bærende elementer er dimensioneret som i en svømmehal. To meter frit areal, omgivet af skævvredne stativer og skrammede kurve. Detailhandel i en storcenterstad. Dagsorden: konkurrence.

ASFALTEN

Vi forlader byens forside og bevæger os om på bagsiden, ud i de åbne områder der omkranser midtbyen. Kaptainen stopper op på parkeringspladsen. Nærmest bygningerne holder et par snese biler parkeret. Resten af arealet er tomt. En mand i overalls hilser på os. På siden af hans varevogn står: Knud Sørensen VVS. Kaptainen bevæger sig rundt mellem båsene, jeg trækker det sorte klæde over hovedet og tager et billede.

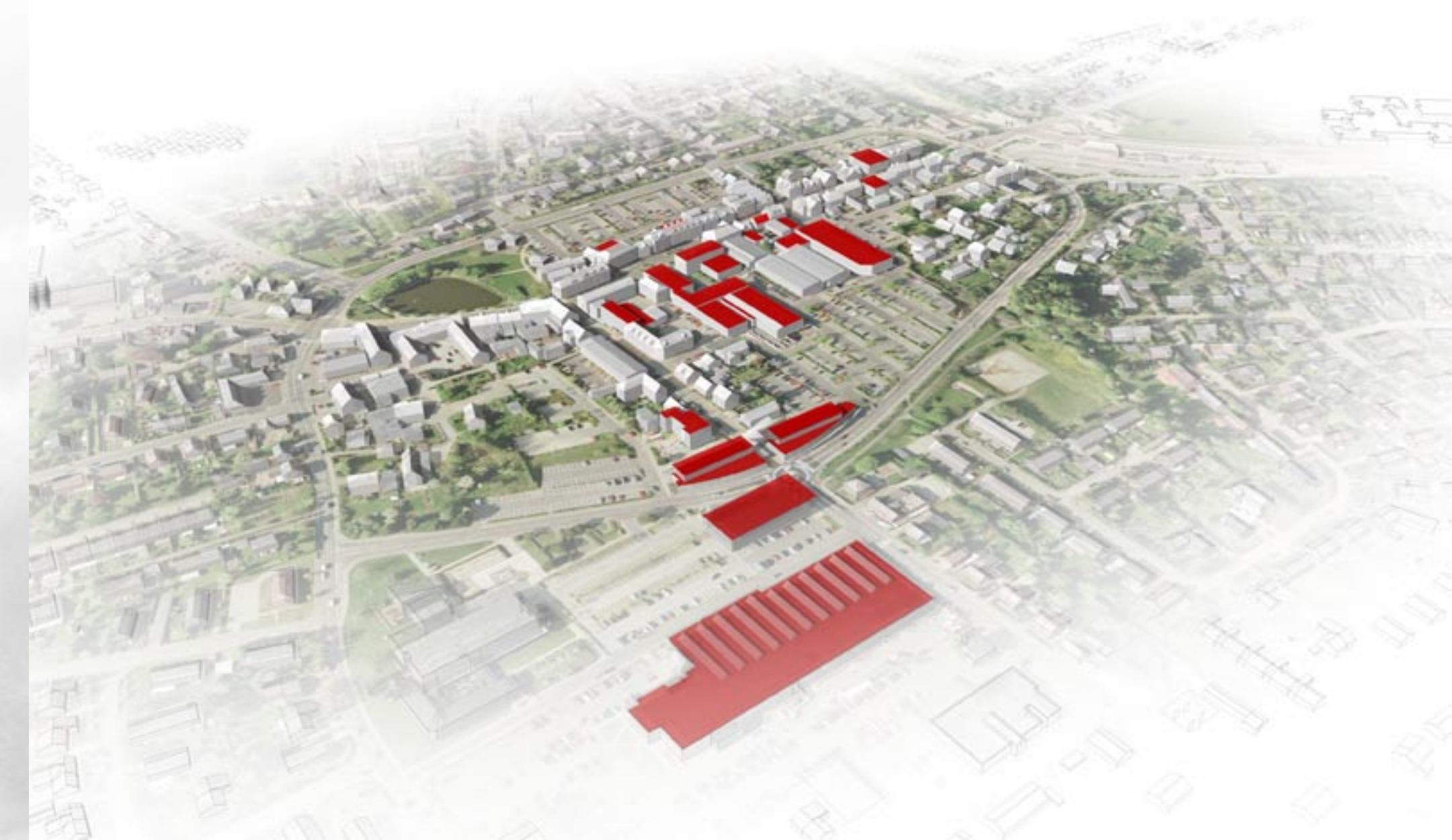
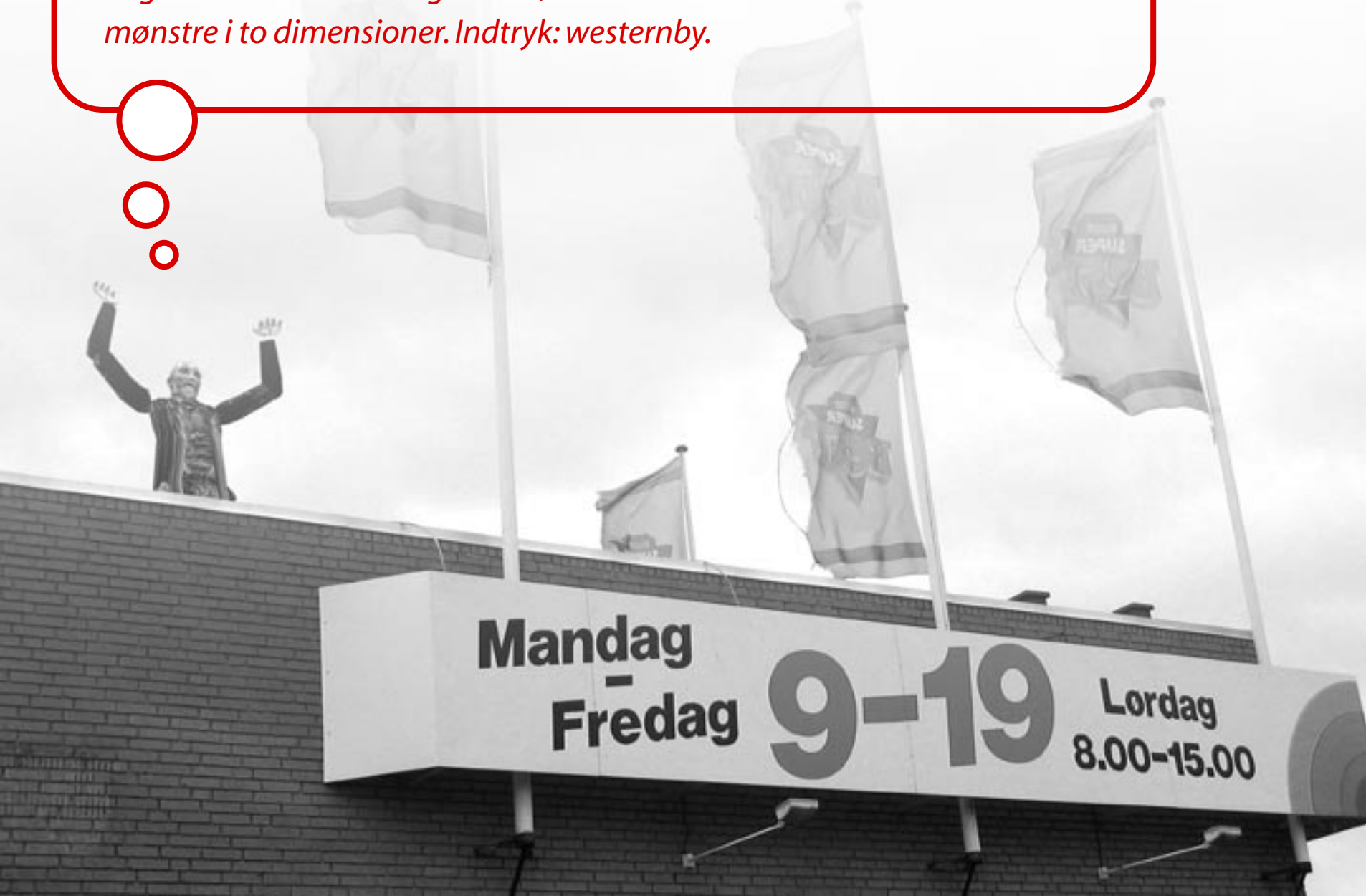
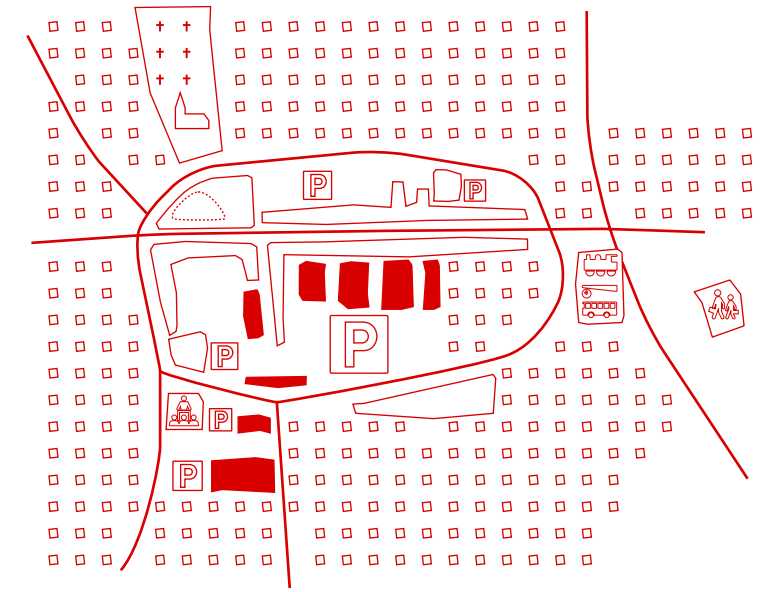
Parkeringsarealer. Til andre tider, på andre steder bandt de deres trækdyr her. Støv, træpæle, hestepærer. Smog, afstribning, oliepletter. Var markedet her i gamle dage? Jeg husker det ikke. Boder, auktion, oksebrøl, stanken af husdyr og trælle. Hvor er byen nu? Helsinges ansigt: vendt bort.

TAGET

Kaptainen sætter i løb henover parkeringspladsen og kravler behændigt op ad et nedløbsrør. Fra toppen af det flade tag skuer han udover byen. Skyerne hænger lavt og rører næsten bygningens top. Kaptainen betragter Helsingørskirken fra oven. Han øjner muligheder, som ingen andre ser. Knud Sørensen VVS blinker af og kører mod højre ud af parkeringspladsen.

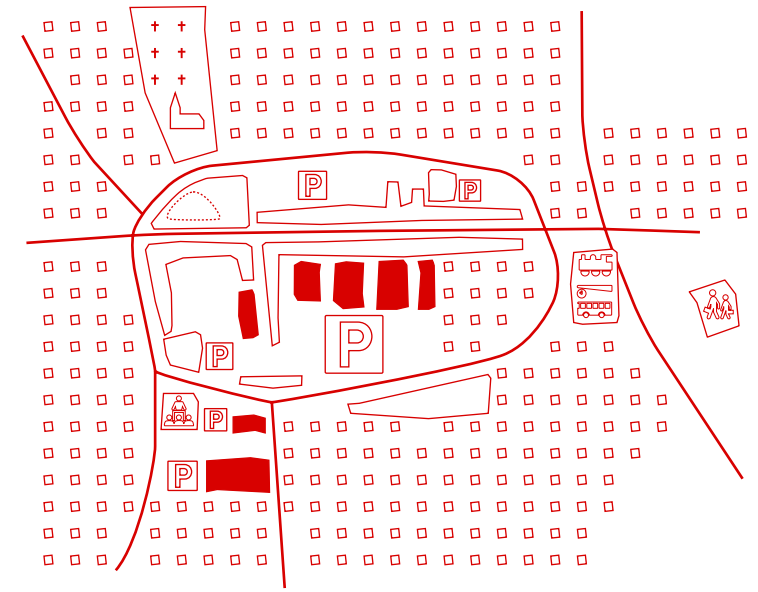
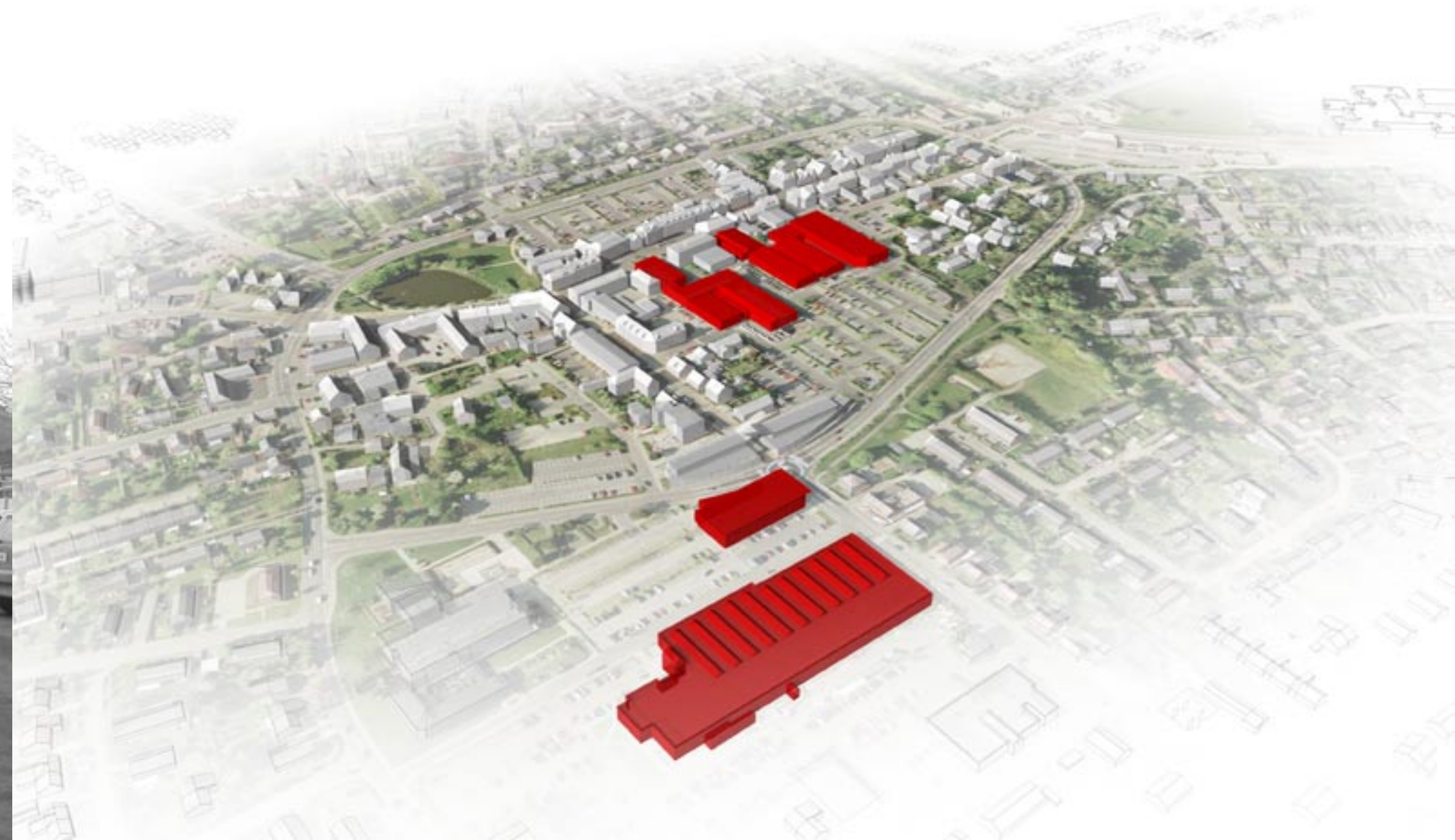
En indkøbsø afgrænset af ringvejen. Pendlerparkering. Indkøbsparkering. Åbne bilreservater for de indfødte og sommerhuspionererne. Byen er en bagside med enorme tagarealer, en kulisse lukket inde af infrastrukturelle mønstre i to dimensioner. Indtryk: westernby.

FORTET

Kaptainen springer ned fra taget og går baglæns væk fra bygningen. Hans hænder måler op, bugter, planer, strækker og skaber. Bybilledet er præget af supermarkedskæder. Den plads de kræver må tages fra byen. Vejene løber omkring supermarkedernes bagside, et betjeningsbånd af til- og frakørsler. To tvillingepiger cykler rundt på pladsen. Sofie står der på den enes trøje. Malene på den andens.

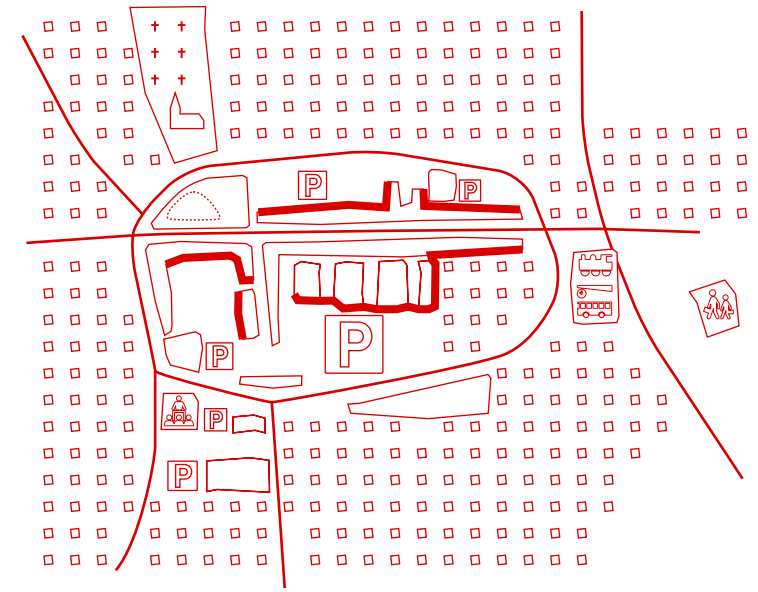
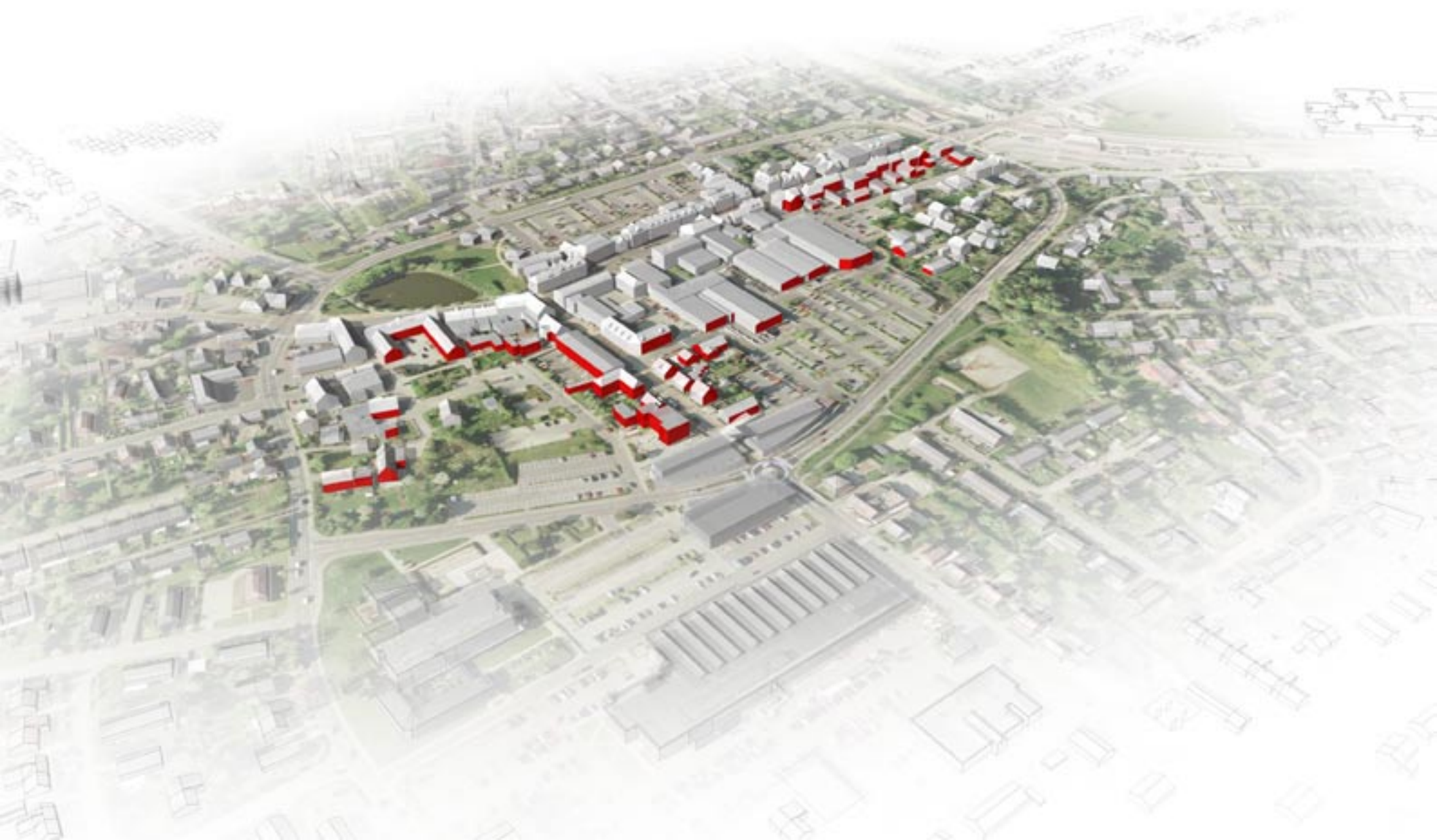
Kolosser på betonsokler. Flagshipstores, mammutforretninger. Opbevaring for kolonial- og ferskvarer, oplandets indkøbscentral overdimensioneret til en sommerlig invasion. Forbrugsfortet på den åbne plads, så kunden ikke kan nærme sig uset. Indkøbskultur: storcenter

BAGSIDEN

Kaptainen skrå frygtløst over vejen. Jeg pakker apparatet sammen og følger efter. Kaptainen rækker hånden ud og bremser en bil, der har kurs direkte mod ham. Hastigheden er højere på ringen, der omkranser midtbyen. Kaptainens blik er stift rettet mod en mur, der rejser sig i den lette formiddagståge og nærmest perspektivisk forsvinder, vinduesløs og monumental.

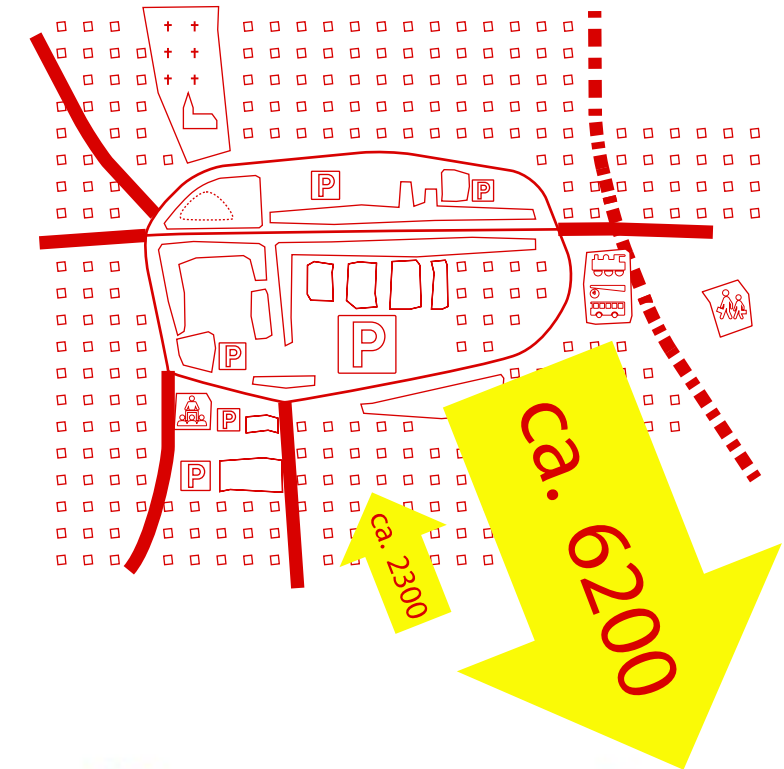
Sten på sten. Kantede grå blokke uden indrømmelser og kompromiser. Flade, lave kasser, der vokser op af parkeringspladserne. En hel by går tabt på tagene og i døde facader. Rygvendt mod byen. Paller, papkasser, udtjente indkøbsvogne og affaldscontainere. Byens orientering: vrangsiden.

PENDLEREN

Vi krydser tilbage igen, passerer endnu en parkeringsplads, drejer til højre ad opløbsstrækningen ned mod gadekæret. Bebyggelsen er blandet her. Stadig med plads til parkering, stikveje, grønt, boliger. Kaptainen drejer 360 grader mens han skygger for solen med højre hånd. Biler pendler ind og ud af byen. En mand krydser vejen med sin hund, en kvinde hilser på ham: "Goddag, Åge". Han nikker høfligt igen.

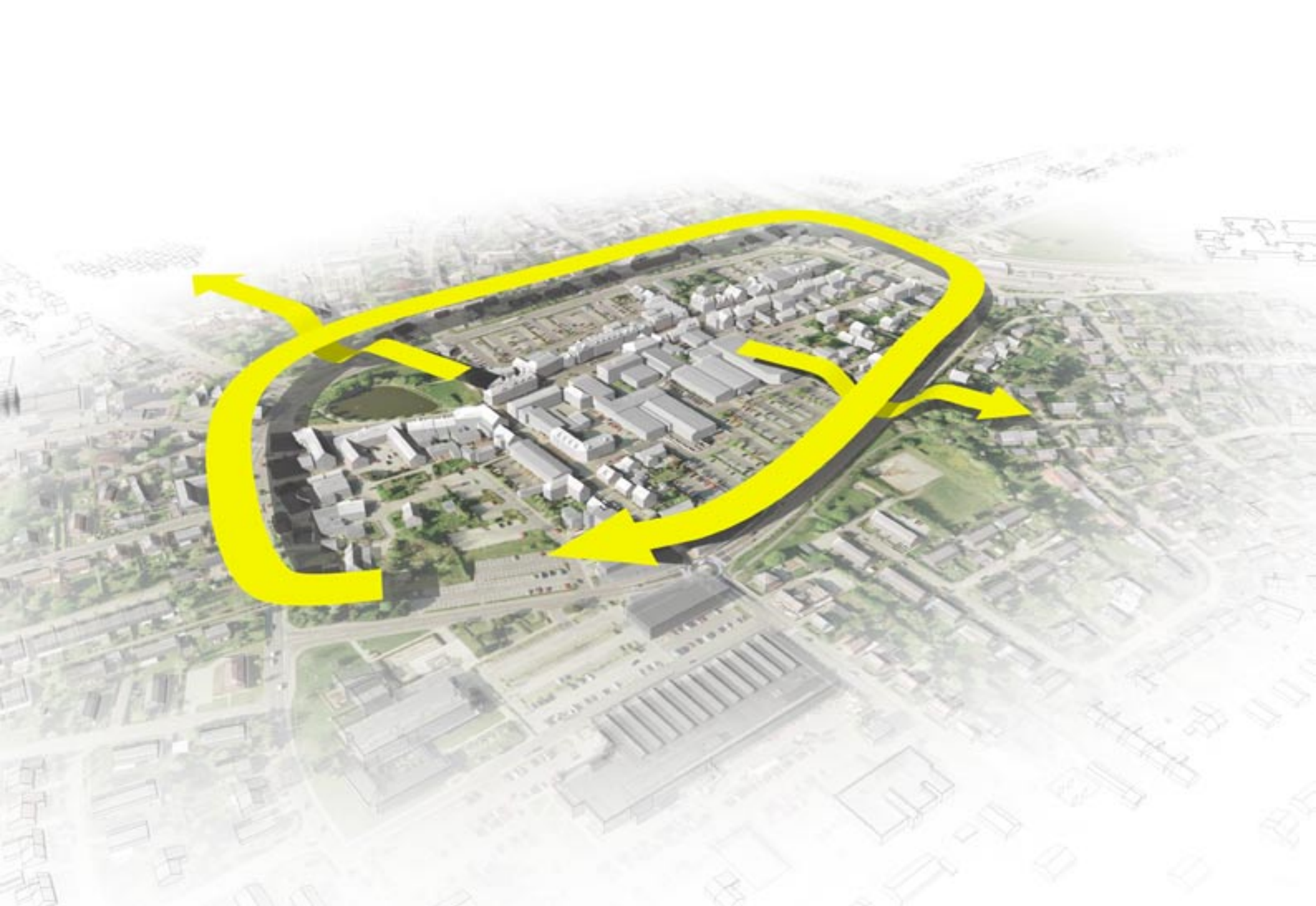
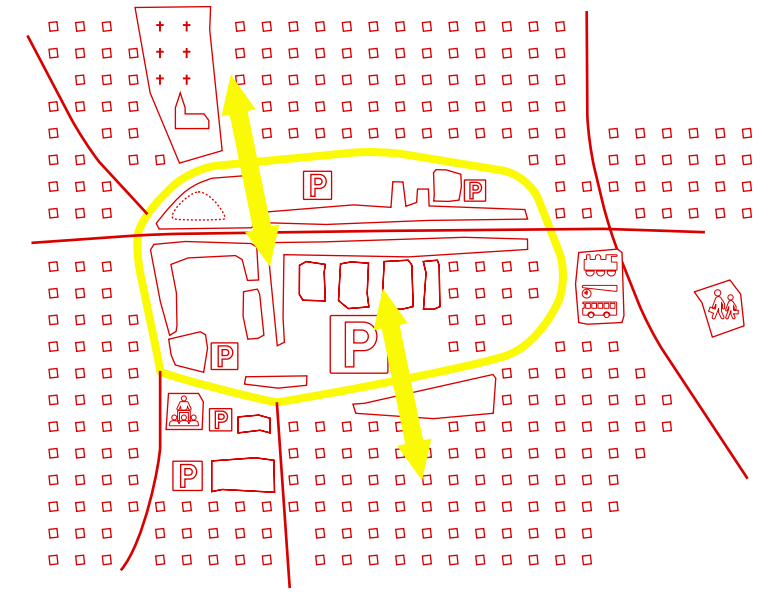
Den gamle landsby. Kirken, gadekæret, de små gader. Skåret over af et snærende bånd af højmolekylære kulbrinter. De starter bilen for at køre til København eller blot de få hundrede meter til centrum af Helsingør. Primær energikilde: fossilt brændsel.

TUNNELEN

Kaptainen sætter sig ned på græsset øst for gadekæret. Han ser over mod parkeringspladsen mens hans ene hånd distraet rykker store totter græs af og lader stråene drysse nedover de mørke bukser. Gadekærets grønlig vand giver et svagt genskin i middagssolen. En tunnelmunding står som indgangen til en underjordisk verden.

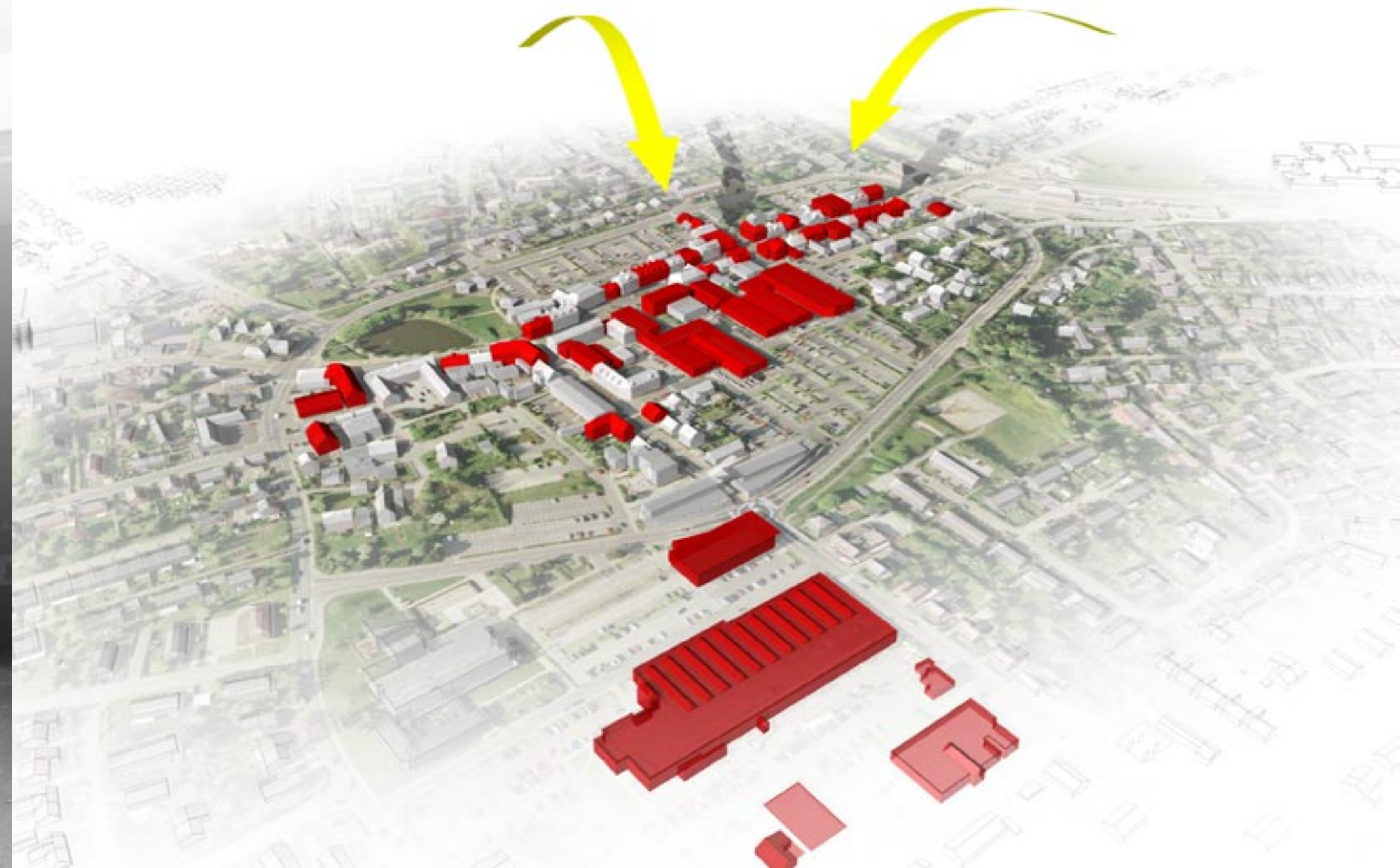
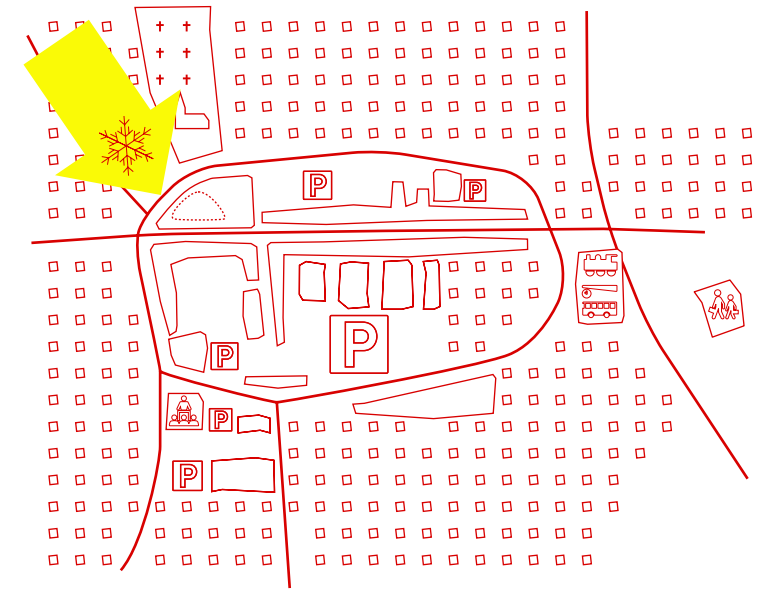
Ansætter til dansk hygge. En stump glemt nostalgi omgivet af veje og asfalterede pladser. En 70'er muldvarp har boret sig under vejen. Gangtunnel. Hvem tør gå igennem her? Munder den ud her – eller på den anden side af byen? Dagslys og tussmørke: to verdener.

VINTEREN

Kaptajnen bevæger sig igen mod midten af byen. Et torv åbner op, godt skjult af skilteskoven. Det virker forkert, at vi går midt på gaden – den er belagt med asfalt. En midaldrende mand kommer gående med en tom golftaske. Han sætter sig ind i en bil. På nummerpladen står STEEN H. Han gasser op og kører væk.

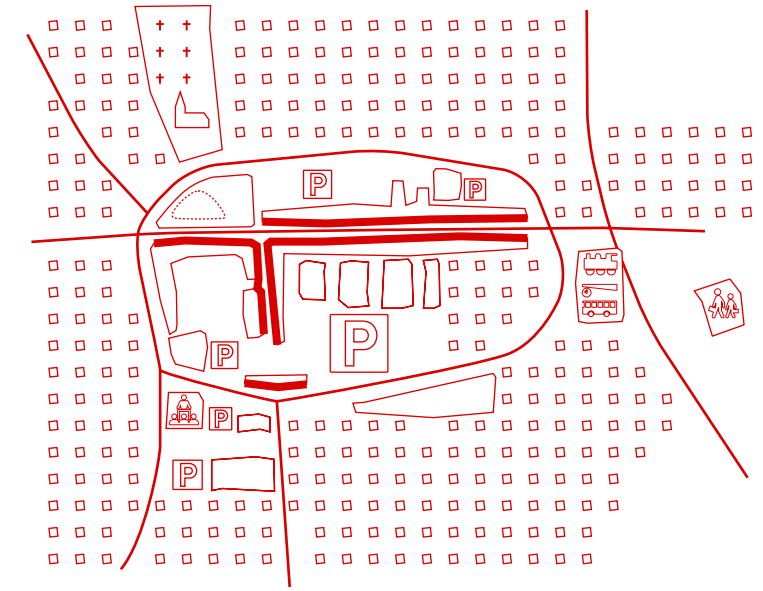
Byens hjerte. Det absolutte centrum. Hårdt, brutalt, belagt med asfalt. Ja, hvorfor ikke? Arkader, butikker – tomme vinterruder, der blot venter på turisten. Lukket indtil sommer. De første spirer til forårets småhandel er på vej op gennem byens gader. Tema: udsalg.

FACADEN

Kaptainen sætter farten ned. Foran os kan vi følge den afskårne Østergade ud af byen. Stativerne er rullet ud på gaden, dørene til butikkerne står åbne og trækker den kølige forårsformiddagsluft inden for. Stynede træer og galvaniserede lygter mod en stålgrå himmel. Kunder bladrer gennem t-shirts på tilbud, bukser på udsalg. En kraftig kvinde stiller kurve ud foran en butik. Lise, står der på hendes navneskilt.

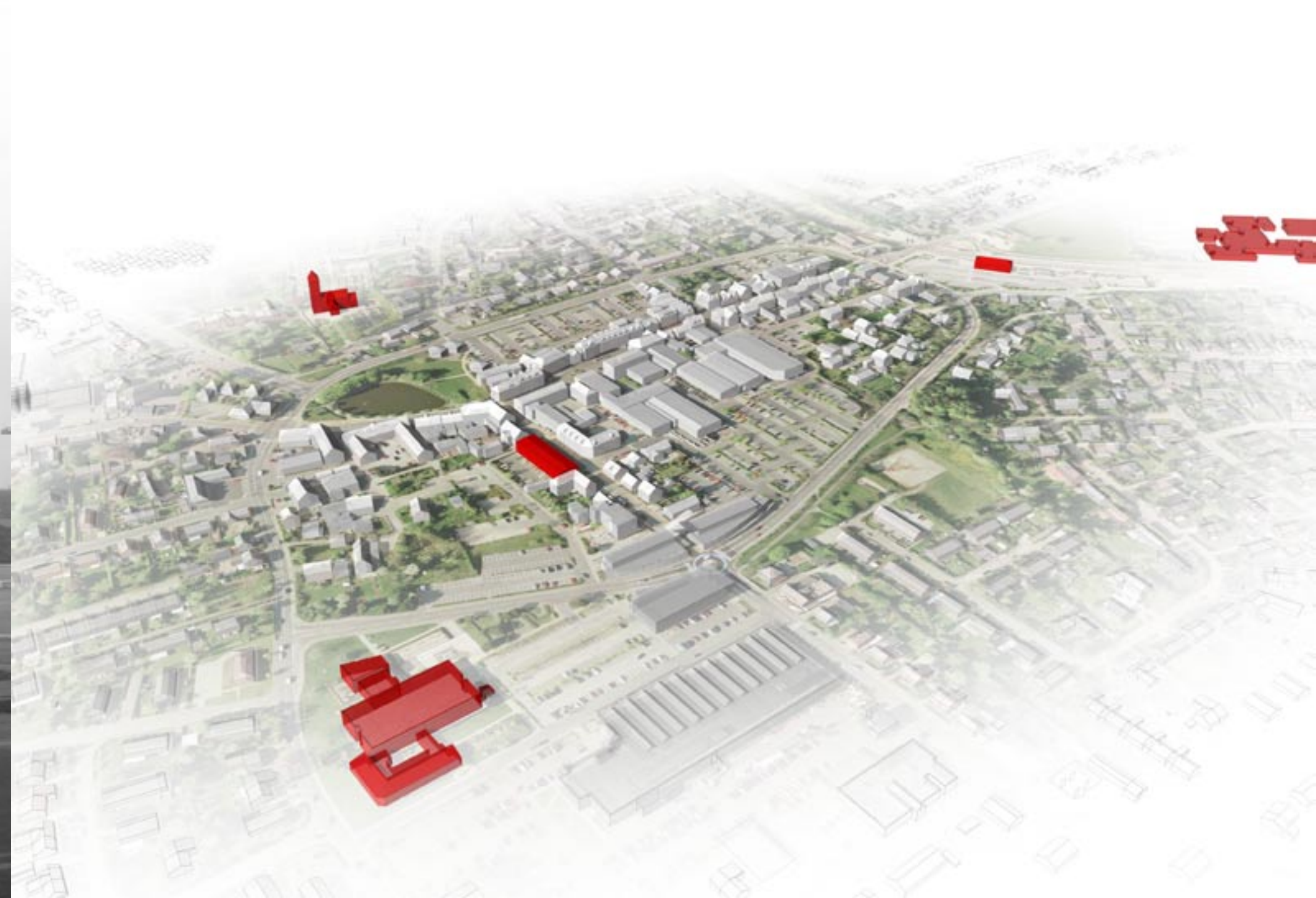
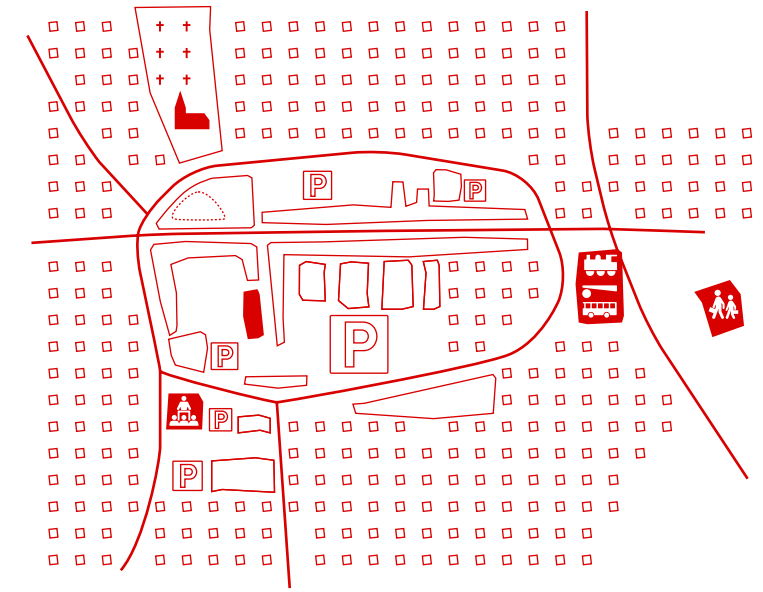
Facader i stedet for bagsider. Ikke en bil eller parkeringsplads i sigte. Hastigheden er en anden. Vi går mens de kører i ring udenfor. Her er tid, men ingen plads. Møntens forside. Et spil plad eller krone om tiltrækning og opmærksomhed. Menneskeskala: én til én.

UDELUKKELSEN

Vi fortsætter ad hovedgaden mod vores udgangspunkt. Kaptainen stopper ofte og ser sig omkring. Vi kan se stationen igen. En ung mand står med armen om sin gravide kæreste – kone? De venter på at kunne krydse vejen over til stationen. Trafikken er tæt selvom det er midt på dagen. "Torben?" hvisker hun. De krydser vejen og jeg kan ikke længere høre, hvad de hvisker om.

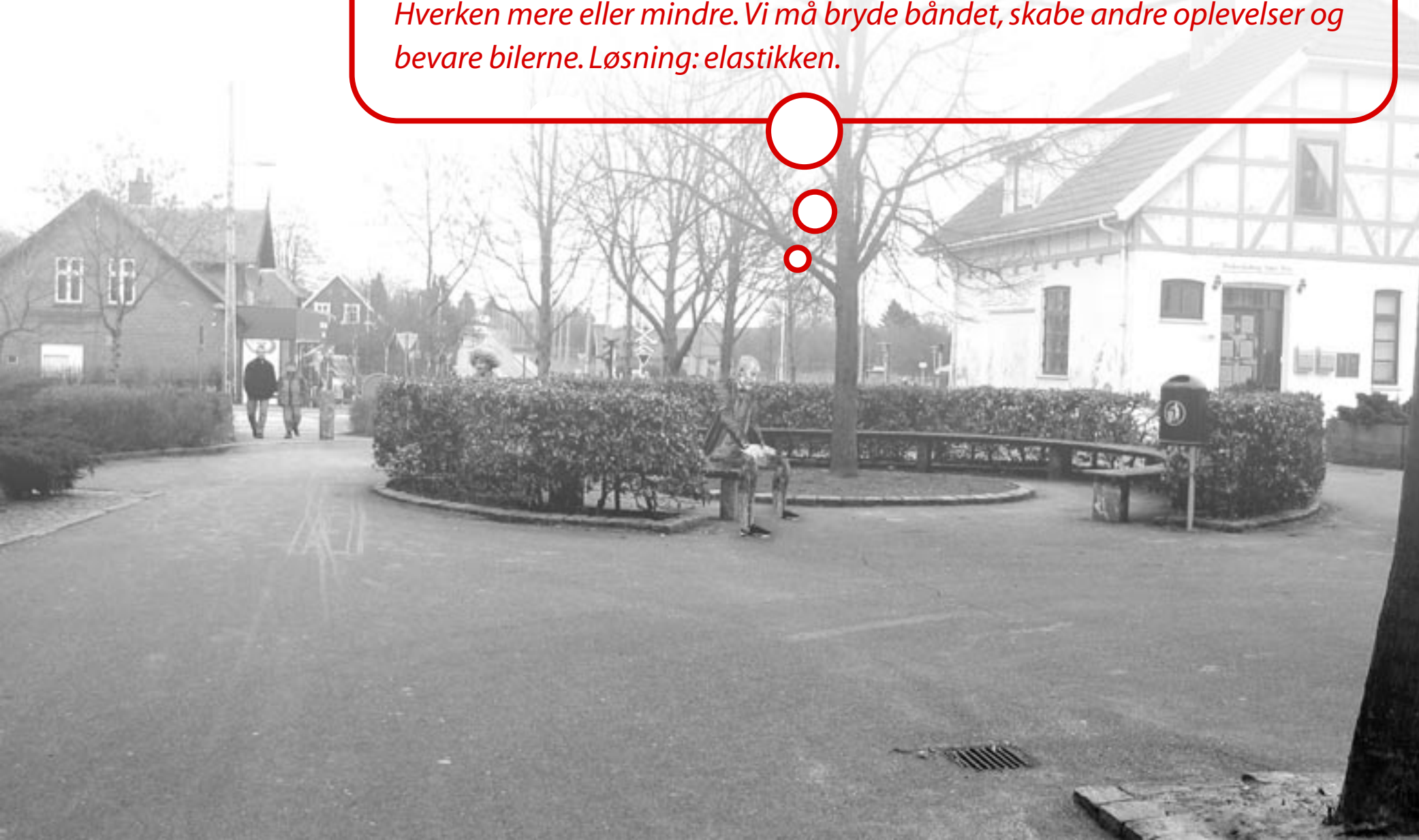
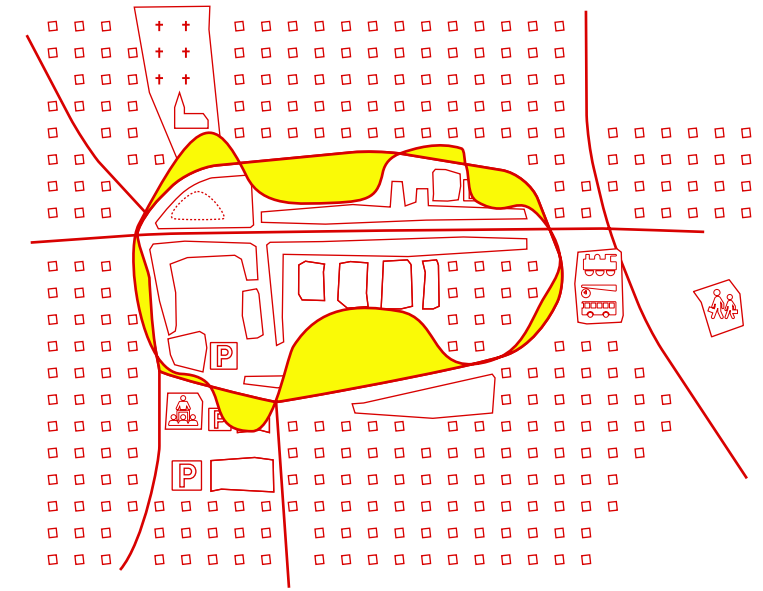
Her er passagen. Her vil man ind eller ud. Men vejen er lukket. Adgang forbudt for uvedkommende. Båndet blokerer og lukker sig om midtbyen. Demarkationslinjen. Offentlig transport, forvaltning, uddannelse, kultur, kirke – alt sammen lukket ude. Konklusion: ude eller inde?

ELASTIKKEN

Kaptainen har sat sig på en bænk overfor stationen og jeg har stillet apparatet op – for at kunne dokumentere hans positur mens han omsætter sine analyser fra rundturen til håndfaste visioner for eftertidens Helsingør. Solen er brudt igennem skylaget, men Kaptainen har trukket jakken tættere omkring den senede krop, lukket sig inde i sig selv mens dagens indtryk passerer revy og en ny fremtid formes.

Helsingør Midtby. Lukket inde af et immobilt bånd af asfalt. Enten ude eller inde. Bilen som den dominerende transportform: de indfødte pendler ud, turisterne kører sommeren ind. Supermarkeder og storcentre konkurrerer med de små butikker om kundernes opmærksomhed. Indkøbsoplevelser. Hverken mere eller mindre. Vi må bryde båndet, skabe andre oplevelser og bevare bilerne. Løsning: elastikken.

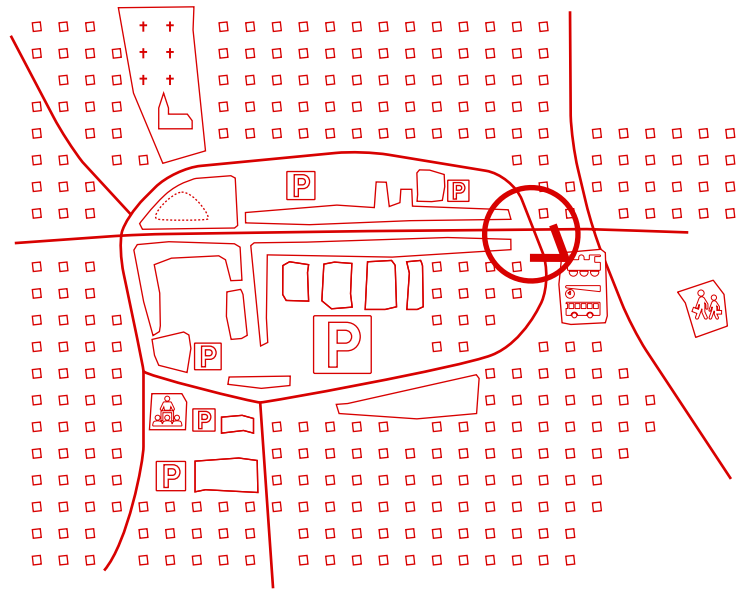
ELASTISKE AKTIVITETER SKAL BRYDE BÅNDET MED NYE OMRÅDER DAG OG NAT OG ÅRSTIDER TURISTER PENDLERE INDFØDTE PÅ ÅBNE AREALER GENNEM MØRKE TUNNELER FORBINDELSER OVER VEJE FORSKELLIGE HASTIGHEDER FOR BILER FODGÆNGERE CYKLISTER LØBERE FOLK MED HUND DER ER UNGE GAMLE I ARBEJDSSTYRKE PÅ EFTERLØNDE SKAL HAVE MARKEDER GRØNTTORVE SPILLE GOLF OM NATTEN SVØMME CYKLE I FRILUFTSBADE PÅ BANER SLAPPE AF PÅ GRØNNE AREALER LYTTE TIL ELECTRONICA OG JAZZ KLASSISK ROCK GÅ I TEATERET UNDER ÅBEN NY HIMMEL ÅRET RUNDT DANSE FOLKEDANS ELECTRIC BOOGIE SE PÅ STREET ART SPILLE BASKET DE DRIKKER ØL PÅ TAGENE SERVERET KOLDE MENS BILERNE PARKERES I DE GRØNNE SKOVE MIDT I BYEN SYNGE VI VIL FRED HER TIL LANDS BAGE SNOBRØD FØLGE SKILTESKOVEN GENNEM LØVTRÆER CAMPERE MELLEM INDKØBSVOGNE PLADS TIL BILERNE PARKERINGSPLADSER FUNKTIONSSKIFTENDE LYSSENDE PRIKKER PÅ VEJEN BANER BÅSEBOLDE SE FILM I DET FRINÅR REGN SILER NED FLYVE MED DRAGER KØRE PÅ SKATEBOARD DYKKE FRIT I FORÅRSKOLDT VAND I MÅNESKÆR MED PLADS TIL ALLE BRYDE BÅNDET MED ELASTISKE AKTIVITETER

[2010]

VISIONEN

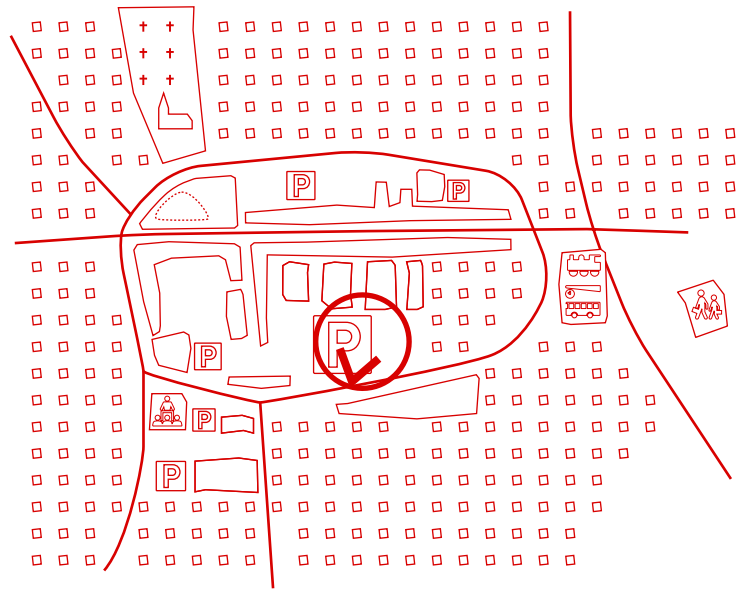
PENDLERPARKEN

Vækkeuret ringede for sent i morges, eller måske Lars kom til at slå det fra? Efter et hurtigt bad loggede jeg på infostanderne på pendlerpladsen ved banegården og bad Inge og Karin om at vente på mig. Jeg håber de venter, men infostanderen viste, at der var et par tomme pladser i de andre biler. Jeg når det nok. Det tager mig ikke mere end små ti minutter at gå ned til banegården, men jeg snupper en bycykel for at klare turen lidt hurtigere. Der holder stadig en del biler på pendlerpladsen – og Inges bil er der også. Hun vinker til mig fra cafeen, hvor vi plejer at mødes. Jeg så Torben køre forbi sammen med sin kone. Det giver stadig et sug i maven, når jeg ser ham. En feriefliert, der kunne være blevet til mere.

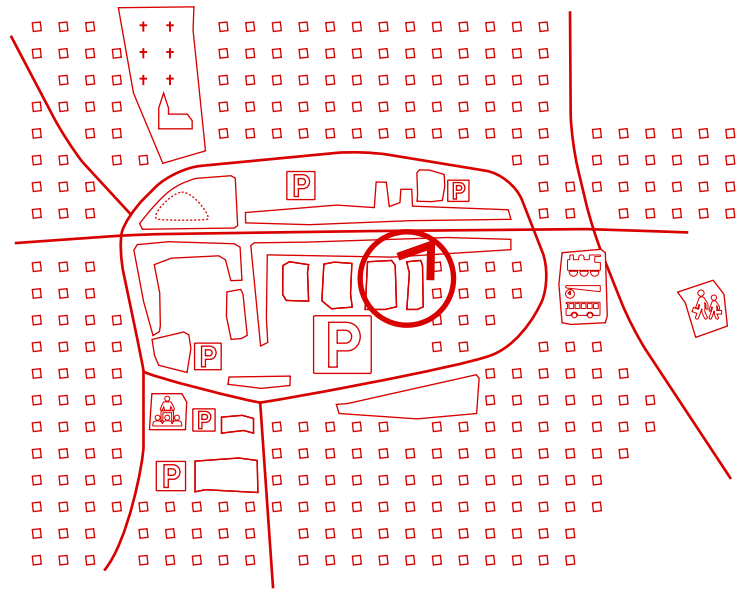
SKOVPAKERINGEN

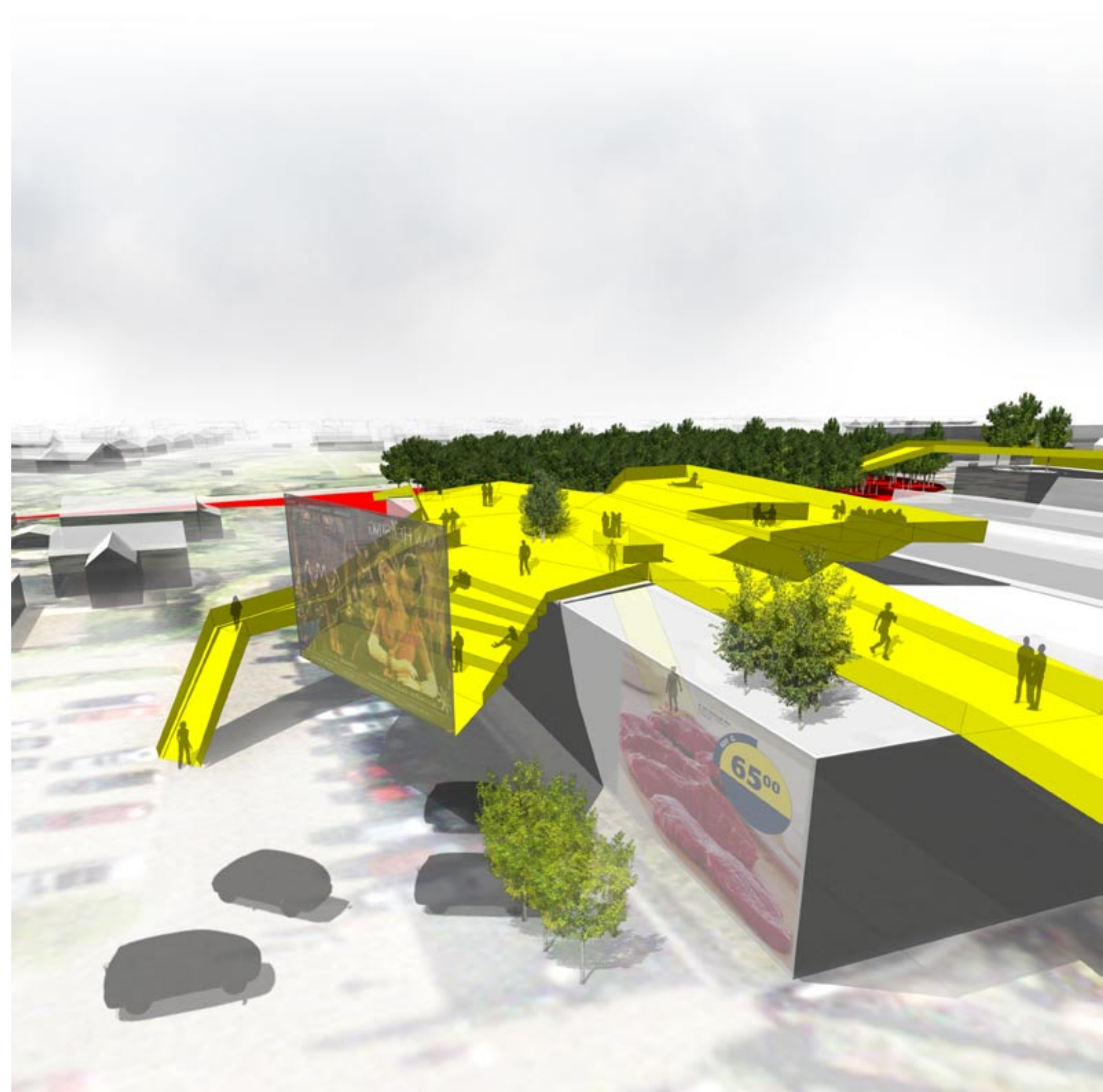
Skovparkeringen er blevet grøn de sidste par uger. Der er ikke mange biler på denne tid af dagen, men jeg kan se min varevogn, eller nu er det jo ikke min mere, men Knud Sørensens efft., Lars'. Jeg så hans kone på en cykel på vejen herved. Hun havde vist travlt. Min egen bil er parkeret i Søndre Skovpark. Jeg har lovet Tove at købe ind, men det haster jo ikke, så jeg kan ligeså godt vandre lidt rundt i skoven. Der er kommet et nyt skilt op på skiltetræet. Butik Hos Lise. Det er nok Åge's Lise, der har overtaget tøjforretningen. Et par unger har bygget rede i en af træhytterne. De nyder sommerferien i trækronerne. En eller anden har ramt den store myretue. Myrerne er i fuld gang med at redde stumperne, hvis bare vi mennesker var ligeså flittige, så ville der sgu ikke være nogle problemer.

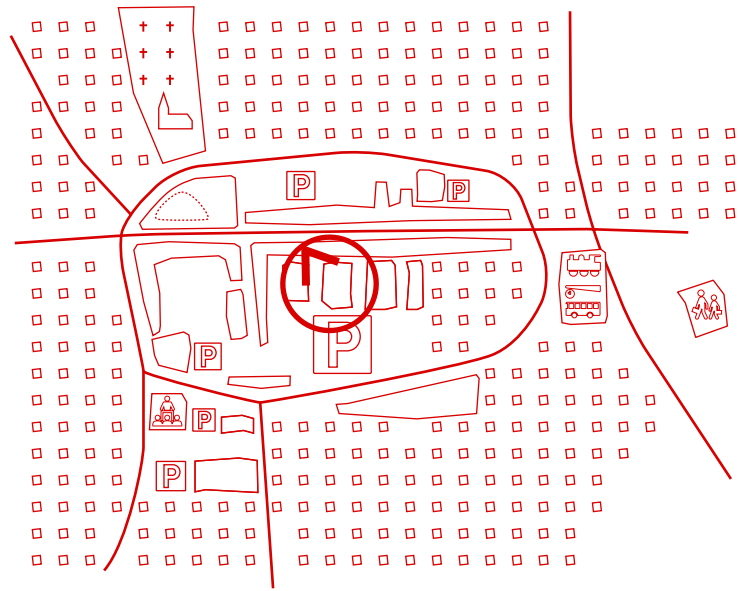
AMFITAGET

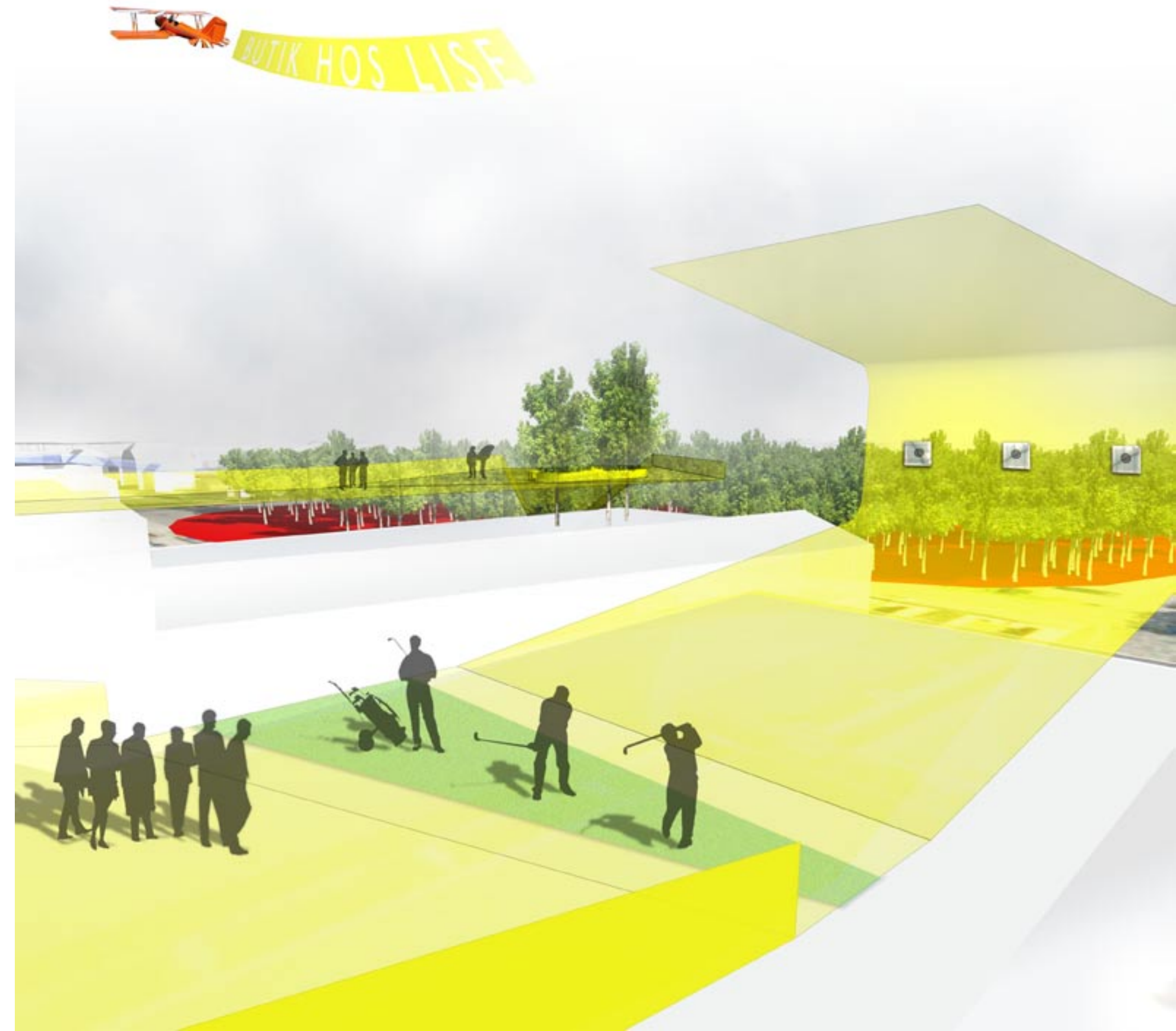
Jeg kan se Knud nede i skoven. Jeg ser ham tit. Han kan vist ikke rigtig få tiden til at gå efter, at han solgte forretningen. Jeg kender det godt, men krydsord i taghaven hjælper alligevel med at få timerne til at gå. Og Knud har stadig Tove. Jeg har kun Hunni, og hun er snart så gammel, at hun ikke orker forlade kurven. Men hun har godt af den friske luft her på toppen og hun nyder at ligge i solen og se udover byen. Det har vi i hvert fald tilfælles. Og i aften viser de en god film i open air biografen, så jeg kan bare blive siddende hele dagen, hvis det passer mig. Hitchcocks Menneskejagt. Det er stadig en af mine yndlingsfilm. Efterløn er nu en god ting – også selvom man kun har sig selv. Og Hunni, selvfølgelig. Og Lise, men hun har jo travlt med butikken.

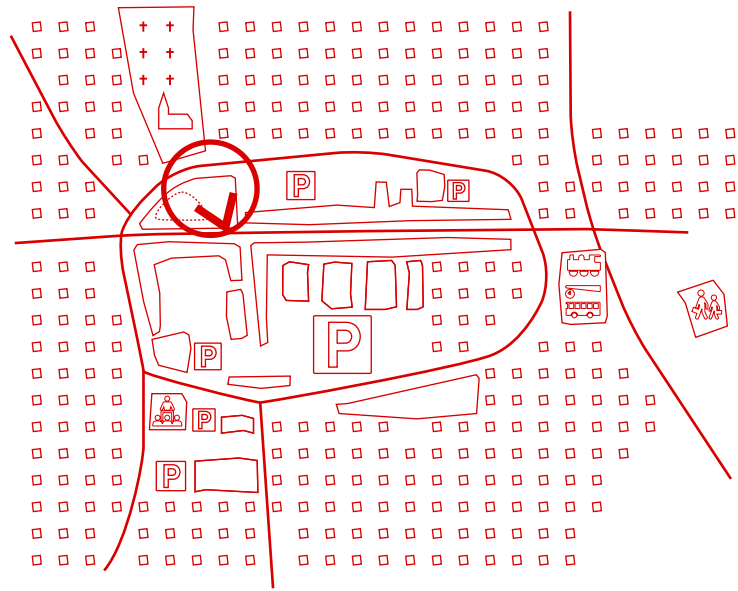
GOLFBANEN

Der sidder Åge, den gamle Nisse. Som sædvanlig solidt bænket på amfitaget. Gad vide om jeg kan ramme hans kaffekop med en bold? Cup-in-one, det må da give point! Bimmeren er parkeret i skoven, Steen H, kørelærer – byens bedste, mindst! Jeg svinger driveren, fuld skrue. Bolden forsvinder ud mod nettet. Perfekt ramt! Jeg bliver ikke ringere, hvis jeg selv skal sige det. Fantastisk slag, fantastisk dag. Og jeg har ingen elever før kl. 14, så den står på klassegolf hele formiddagen, måske et lille smut over til Grønningen – bare for at se om der ligger et par af de lidt kønnere af byens døtre og soler sig ved vandkanten. Man skal jo ikke glemme at nyde livet. Slet ikke når man er så god til det som mig.

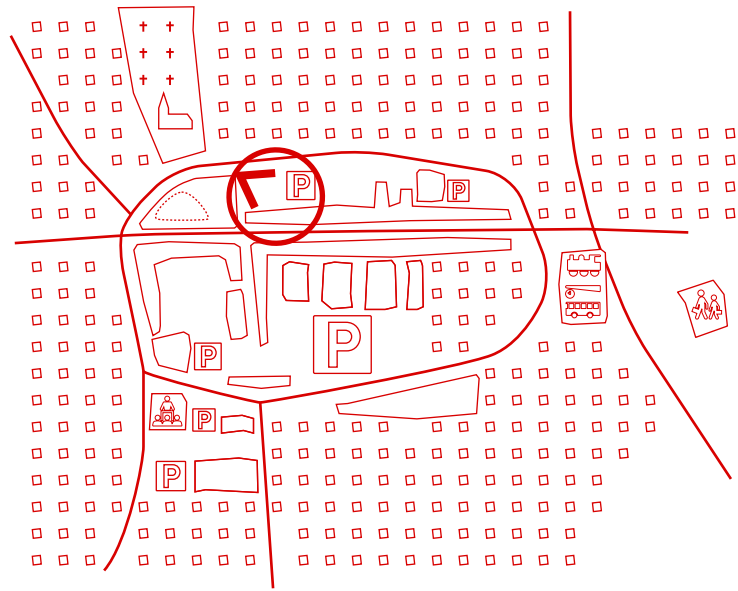
GRØNNINGEN

Vi har lagt os på græsset tæt ved gadekæret. Steen H. kiggede efter os, da vi gik forbi golfbanen. Godt vi ikke tog kørekort hos ham. To 3. g'ere er i vandet, vi kan se dem gennem glasset. Den ene er ret lækker. Vi kan ikke huske hans navn, men han sidder i festudvalget. I aften mødes hele klassen på Grønningen, Aurora Borealis kommer fra København. Så er der dømt Open Air Hot Lounge, kolde drinks og natbadning. Forberedelsen til biologieksamen vente et par dage endnu. Vejret er simpelthen for fedt til at sidde inden for begravet i bøger om regnskov og menstruationscyklus. Hvor svært kan det være!?

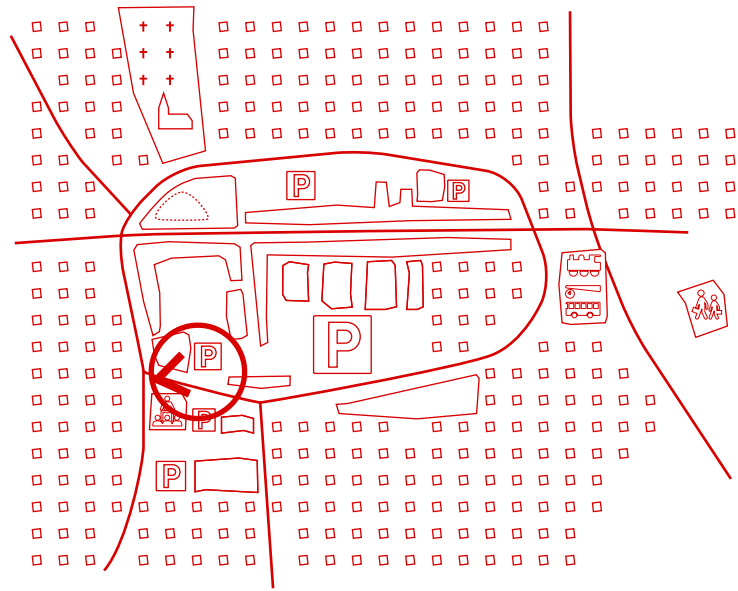
DIODEPLADSEN

Det går lidt trægt med butikken, men mon ikke det tager fat, når turisterne for alvor kommer? Jeg så Sofie & Malene ved Grønningen. Jeg skal lige huske at høre om de gider stå i butikken mens jeg tager til messen i Hannover. Jeg har sat boden op på diodepladsen – det kan være, at det giver lidt ekstra omsætning i eftermiddag, når folk rykker ind fra stranden. Et par halvstore knægte spiller basket, om et par timer skal der gøres plads til biler, når indkøbstrækket kommer. Det ser egentlig ret sjovt ud, når banen ændrer sig til parkeringsbåse. Og jeg elsker lyset fra pladsen om aftenen, når sponsorreklamer, bane-markeringer og det hele er tændt.

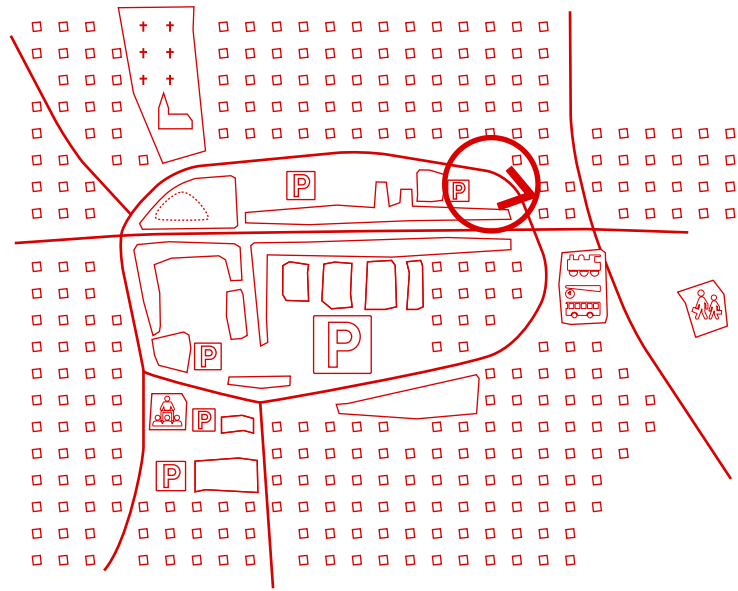
OVERGANGEN

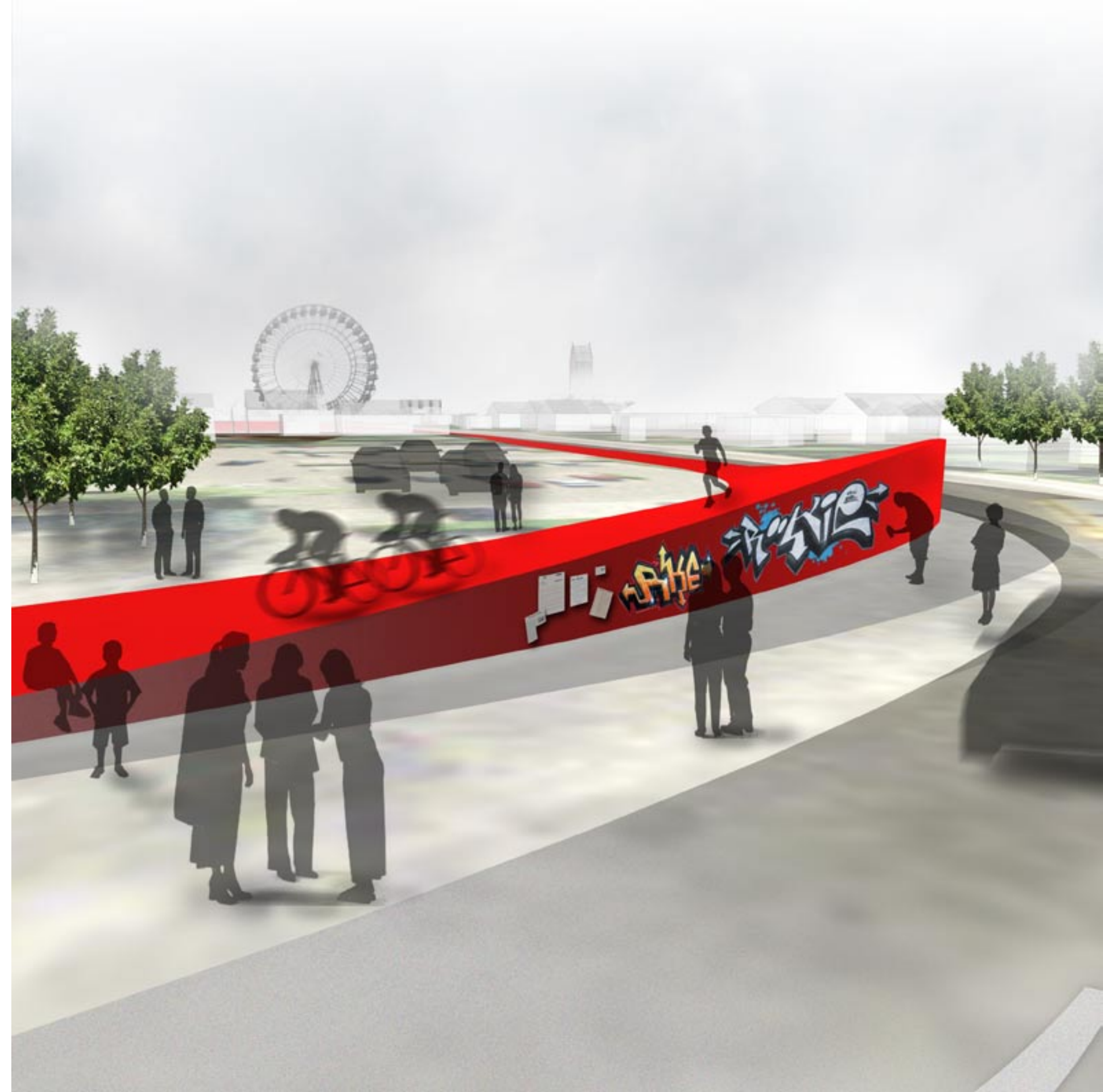
Gnu! Hvor er det corny med boderne på markedet, de ringeste stangdragter til fede forstads-koner. Kan de ikke være bare lidt med på beatet, bare lidt mere street? Butik Hos Lise, hvor gnu-agtigt! Den nye halfpipe er pavefed, total retro med de der 80'er-tusser på væggene. Det er sgu cool nok at sidde oppe på højen om aftenen og se de andre skate, med en kold i hånden og piger i 90'er-tights lufte deres Bauer inliner oldies. Konge af Helsing, pavegodt – og man kan mærke bilerne op gennem højen, de fatter jo kuno, hvorfor ikke slippe pedalen og slide lidt af flæsket med en tur på pipen?

CYKELBANEN

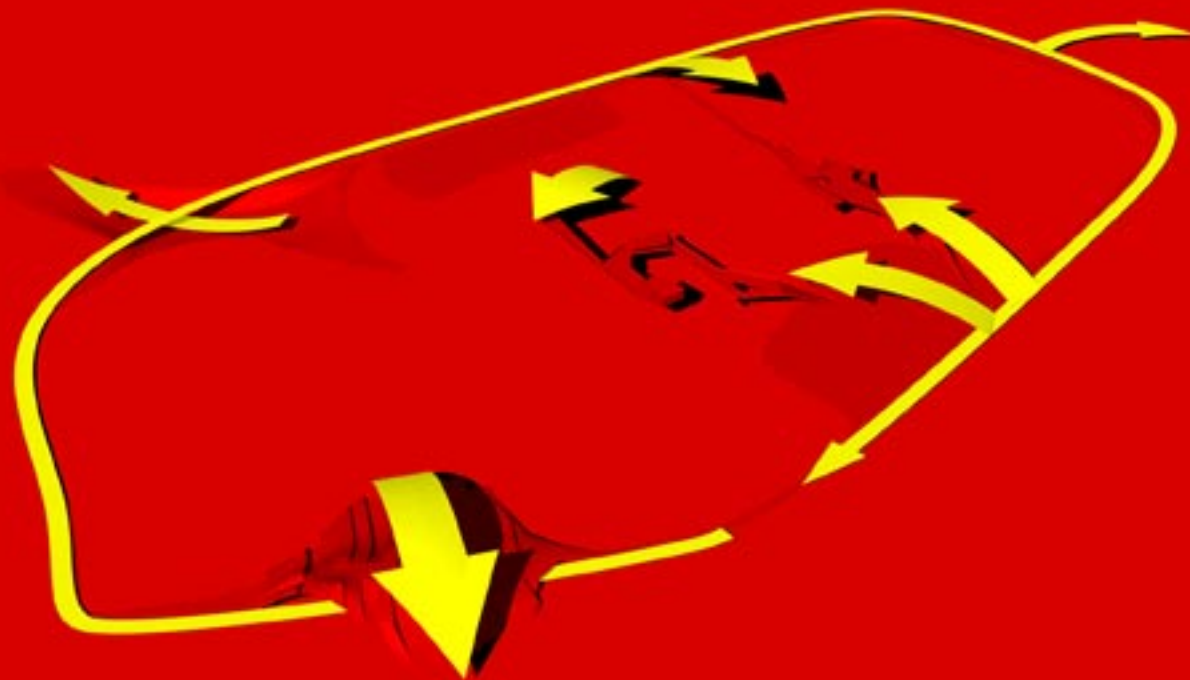
Har tætpakket bilen og er kørt til Nordsjælland. Solen braser kornet på marken. Nøglen til min fasters sommerhus ved Vejby strand ligger på instrumentbrættet, børnene er spændt fast på bagsædet, de skændes om slikket mens Anna sover med hovedet lænet mod glasset. Vi kører ind på elastikken. Taus, den ældste af drengene, ser misundeligt på en teenager, der laver en perfekt vending på skateboardrampen. Sidste år var det cykling, der fangede hans opmærksomhed. PostDanmark Rundt lagde vejen forbi og kørte de sidste 40 kilometer af etappen rundt og rundt i elastikken. Anna kalder området en turistfælde, men hun tilbragte alligevel to kritikløse dage på diodepladsens antikmarked forrige sommer.

AFSKEDEN

Jeg kan se på Kaptainen, at arbejdet har tæret på hans kræfter. Han sidder sammensunken på bænken. Med ét løfter han hovedet og ser på mig. Jeg nikker. Der er ført bevis for alle analyser og visioner. Alt er dokumenteret. Vi er færdige med Helsingør for denne gang. Jeg pakker sammen og hjælper Kaptainen op fra bænken. Vi følges ad mod stationen; med apparatet på selvudløser for at indfange vores afsked med byen. Vi vender tilbage om hundrede år.

**KOLLISION
& DELMAN**

HELSINGE 2004

KOLLISION
WWW.KOLLISION.DK | KONTAKT@KOLLISION.DK | +45 86202500

DELMAN
WWW.DELMAN.DK | KONTAKT@DELMAN.DK | +45 30295776